

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 30. x

ANUL XXIII.

Sabiu in 13|25 Aprile 1875.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Preenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celealte pârti ale Transilvaniei sf pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl.iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Din caus'a SS. Serbatori ale Invierei Domnului nostru Iisus Christosu numerulu viitoriu va aparé numai Dumineca in 20 Aprile st. v.

Diurnalulu opositiunei boheme „Politik“ intr'unu articuludela 13 Aprile apreciandu meritele lui Andrassy, cá barbatu de statu alu Austriei, i face unu panegiricu nu prea magulitoriu. Dâmu mai la vale unu resumatu din aceste apreciaři ale disului diurnal, pentru cá publiculu nostru sa véda, cum judeca opositiunali Bohemie pre unu contrariu politicu alu loru, care a combatutu juste pre-tensiuni ale poporului bohemu prin actulu dualisticu.

In regenerarea Austriei — dice „Politik“ in articululu seu intitulatu „la onorurile lui Andrassy“ — contele Andrassy, avendu o rola dintre cele dintâiu, se póte mirá, cum capritiele sortei lu-a concrediutu cu o missiune istorica atâtu de insemnata. Partea activitâtiei sele ce a trecutu in domeniulu istoriei are mai mare insemnata decâtu faptele cu cari vrea contele sa-si inmultiesca inca meritele. Nobilulu conte nu se póte mesurá cu antecesorii sei Schmerling si Beust. Celu dintâiu se luptá pentru o idea politica, de-si neadeverata, cu o des-teritate, ce nu se afla la urmatorii sei, celalaltu fu unu diplomatu escelentu pre terenulu afacerilor interne, pre cându Andrassy nu se scie pre care terenu e mai abilu fiindu rezultatele ce a obtienutu in politica esterna si interna egale.

Comitele Andrassy presente, ca dilele sele frumóse voru apune curendu fára de a reveni. Organulu inspiratu de densulu „Coresp. hongr.“ maschéza eventualitatea unei retrageri ce s'a sulevatu adeseori, intr'unu modu, care constata perplesitatea. „Coresp. hongr.“, cându erá verosimilu unu ministeriu Sennyey in Pest'a, vedea in trensulu consolidarea positiunei lui Andrassy, devenindu antipodulu lui Sennyey, Tisza, ministru, se glorificá ierasi Andrassy.

Astadi situatiunea e pentru barbatulu exprovidentialu de statu mai periculósa, pentru ca organulu seu ne spune, ca déca se va dimitte Andrassy, ministeriulu ungurescu se va retrage, diet'a trebuie sa se disólva, adunárele comitatense trebuie sa se inchida, cu unu cuventu pactulu dualisticu aru fi disolvatu si Ungari'a s'aru impinge in resistintia passiva ce o a observatu in restempu de 20 ani. Acést'a tie-nuta a Ungariei se va precalculá in Vien'a, inainte de a se dimitte Andrassy.

„Politik“ profita aici de oca-siune. Organulu inspiratu de Andrassy amerintia Austri'a cu opositiunea passiva, cu cea mai puternica arma. Bohemii recunosc cu passivitatea unu intregu poporu dintr'unu statu ce se afla in reorganizare e o pedeca, care nu lasa sa se esecuteze o organisa-tiune vitale.

Ungurii insisi au datu dovéd'a practica despre succesulu opositiunei passive si amicii lui Andrassy suntu atâtu de petrunci de efectulu ei, cátu nu sciu sa depinga pre parete o ima-gine mai spaimentatória decâtu pas-sivitatea.

„Coresp. hon.“ scie bine, ca un-

gurii nu se prea incomodéza pre pla-culu lui Andrassy, dara organulu in-spiratu de contele vrea sa arete tieri-loru esterne, ca positiunea lui e ne-alterabila, asigurandu-le pre acelea, ca ungurii suntu gat'a pentru cele mai grele sacrificie, numai pentru a-lu tiené la cârma si ca dimisionarea lui aru causá o confusiune ingrigitória in relatiunile interne ale statului.

Amicii si protectorii din Berlinu nu scimu, déca se convingu séu nu prin evolutiunea cutezatória a lui „Coresp. hongr.“ si déca calculéza cu ministrulu actualu de esterne, cá cu o marime nestramutabila, in tier'a nóstra inse se crede contrariulu si ungurii numai voru suride la amerin-tiárele cu nulificarea pactulu dualisticu.

E curiosu lucru a cere dela unu poporu atâte grele sacrificie pentru positiunea unu ministru, cum aru cere „Coresp. hongr.“ dela Ungari'a. Ungurii sa renuncie la viet'a lóru politica intréga, pentru a tiené pre Andrassy in postulu seu. Fórté reu com-plimentu acest'a, atâtu pentru imperiu cátu si pentru Ungari'a! Ungurii fára indoiéla aru fi capabili sa incépa de nou lupt'a pentru o idea, pentru prin-cipie mari, pentru libertate si drep-tate, dara nu pentru portfoiulu lui Andrassy.

A cere dela unu poporu sa sub-ordineze interesulu seu intereseloru unu individuu, semnifica a maculá pa-triotismulu, fia meritele acestui bar-batu cátu de stralucite si calitátele personali cátu de insemnate. La con-tele Andrassy nice meritulu nice in-semnatarea personale nu prevaléza in asiá mesura si noi suntemu convinsi, ca Ungari'a numera unu siru intregu de capacitáti de acestu calibru. Déca intr'adeveru contele Andrassy e o ca-pacitate asiá mare, ceea ce dealmin-trenea nu se póte vedé din nesuce-sele sele, si déca densulu conduce afa-cerile monarchiei cu succesu, atunci ai nostri, cari au lipsa de barbati de statu, se voru ferí a dimitte pre unu barbatu atâtu de escelentu si ungurii nu voru trebuí sa sacrifice avantajiele complanárei pentru portfoiulu lui.

Reproducemu dupa „le Nord“, ur-matórea corespundintia din Constan-tinopole a diarului „National Zei-tung.“ Ea tratéza despre situatiunea Turciei si face apretiári destulu de juditióse asupr'a ei; ne dispensámu dara de ori-ce comentariu:

Constantinopoli, 31 Martie. — Dupa unu sgomotu respanditu aici de cátu-va ttempu, guvernulu francesu are de gându a rechiemá pre d. de Vogué, ambasadorulu seu la Constan-tinopole, spre a-lu inlocuí cu unu omu de statu mai inclinatú cátra ideile moderne. (Dupa o scire ce publicarámu septamán'a trecutá, d. de Vogué a si fostu, in adeveru rechiematu si inlo-cuitu prin d. de Baude). Acestu faptu n'aru avea de locu insemnare, déca lumea nóstra diplomatica n'aru cautá sa-lu lege de o modificare a politicei francese in Orientu, séu, intr'alte cu-vinte, déca nu s'aru fi potutu supune ca guvernulu francesu are de gându a se apropiá de politic'a orientale a celoru trei puteri dela Nord. Acestu revirimentu pare a avé de prim'a origi-ne descoperirea ca influintia Franciei in Orientu mergea descrescendu de cându aceste trei puteri — la cari se

cuvine póte a adaugá si pre Itali'a — lucréza in comuna intielegere in tóte cestiunile; Franci'a erá fára nici o pu-tere in fati'a acestei intielegeri, mai cu séma de cându Engliter'a pastréza o atitudine mai pasiva.

Si apoi in cestiunea orientulu in dilele nóstre partidele estreme disparu. Adi nu mai esista nici inamici inver-siunati, nici amici nedespartiti ai gu-vernulu otomanu. Fia-care a renun-ciatu la idealulu seu; cestiunea de principiu nu se mai esamina, ci se cauta numai avantajiele materiale. In dilele nóstre asiá dis'a solutiunea pro-blemei orientulu nu mai e altu decâtu conclusiunea unu calculu economicu. Déca acestu calculu dá Franciei con-vingerea ca solutiunea acestei cestiuni procura garantii suficiente pentru tit-lurile sele de renta, a câroru ipote-care este in Turci'a, déca Engliter'a ajunge la conclusiunea ca unu nou sboru alu comerciulu si industriile sele va nasce din emanciparea natiunalitá-tiloru crestine ale orientulu si din impingerea semilunei spre Asi'a, nici Angli'a, nici Franci'a nu se voru opune seriosu la acésta solutiune. Trebuie dara a ne gandí mai putienu la aceste doue state decâtu la Russi'a si Au-stri'a déca acésta solutiune aru conti-nuá a fi intardiata. Cu tóta aliantia si perfect'a intielegere ce esista intre ace-ste doue puteri, nu s'a stabilitu inca in-tielegere complecta intre ele (?) si pâna nu va esistá acést'a, nici Rusi'a, nici Au-stri'a nu voru tolerá cá sa se gandésca cine-va la solutiunea cestiunei orientulu.

Atitudinea Portiei fatia cu pote-riile Nordulu e pre atâtu de singu-lara cátu si interesanta. Cá tóte umi-lirile, ce a incercatu in cursulu luni-loru din urma, din partea „aliantiei“ ea totusi inclina in modu ostensibilu cátra dens'a, intorcendu spatele en-glesiloru, pâna acum amicii sei.

Levant-Herald, ale cârui relatiuni cu ambasad'a Engliterei suntu cuno-scute, a crediutu ca s'aru face fórté placutu sublimei Porti atacandu pre cele trei puteri. Herald se insielá inse cu totulu. Elu publicase unu articulu in capulu coloneloru sele in care se dicea despre politic'a puteriloru nord-ulu ca e vatematóre si ca nemultia-mise fórté multu pre Pórta si pre sultanu. Unu avertismentu aspru se dete lui Levant-Herald. Ce-va mai multu, directorulu preseii esigia dela Levant publicarea unei scrisori prin care sa desaprobe energicu articululu in cestiune, calificandu-lu de nedreptu si regretabilu. Probabilu ca Levant-Herald se va padi de aici inainte de a mai face placere guvernulu turcescu.

„Pr.“

Cu oca-siunea avansamentulu din anulu acest'a, numitu din *Mainu*, de-si publicatu in Aprile, se denumira 7 vice-maresiali, 9 generali-majori, 33 coloneli, 40 vice-coloneli, 66 majori si 1035 officieri subalterni.

Unu conducetoriu nou natiunalu. Románii sciu ca voru salutá acésta aparintia nóua cu bucuria, pentruca de cându cu metamorfosarea clubulu „natiunalu“ ce le lipsiá decâtu „omulu“, care sa-i arunce in laculu fusiunei celei mari a partideloru din Budapest'a? Acést'a e cu atát'a mai de lipsa (vorba sa fia!) cu cátu metamorfosatu in-susi inca nu scie, in ce s'a metamor-

fosatu. Si eata „omulu!“ unde n'aru fi cugetatu cine-va, in Clusiu, si inca la redactiunea lui „Magy. Polgár“, in persón'a dlui G. Moldovanu. Sa nu lungimu vorb'a. Sa amintimu numai de ingenios'a idea respicata in Nr. 91 a lui „Magyar Polgár“: ca foile ro-mane suntu tóte *ultraiste*, ca intre ro-mánii inteligenti suntu multi, cari au salutatu cu bucuria constelatiunea cea nóua a partideloru si in mare parte i-au primitu principiile: *ergo* ce aru mai lipsi? o *foia nóua romana*, in carea partea acést'a a inteligentii sa-si de-puna si lamurésca credeulu seu po-liticu. Si la care, amu adauge noi, aru fi bine sa fia dlu propunetoriu redac-toru. Romániloru, credemu, ca atunci nu li aru mai remané nimic'a de doritu!

Diet'a Ungariei.

In siedintia *casei representative* dela 17 Aprile interpeléza deputatulu Ig. Helfy pre ministrulu de finantie si pre celu de comerci, de s'au incepu-tu discussiune cu Austri'a, pentru revisiunea tratatulu vamalu si co-mercialu si de vreau ministrii sa sub-stérna inca in sesiunea acést'a unu proiectu in privintia acést'a?

Iosifu Madarász interpeléza pre ministrulu de finantie, pentru ce s'a pusu unu terminu atâtu de scurtu pentru pertractarea oferteloru relativu la negociatiunea cu lemne din valea Granu. Totu acestu deputatu intréba pre presedintele Ghyczy, ca depune-voru deputatii denumiti de notari pu-blici mandatele loru? Presedintele va referá cátu mai curendu despre acést'a in camera. S'au resolutu list'a 64 a petitiuniloru.

In *cas'a magnatiloru* s'au subster-nutu raporturile comisiunei de trei asupr'a mai multoru proiecte de con-tributiuni.

Siedintia *casei magnatiloru* dela 19 Aprile a fostu fórté cercetata si principele Simor, primatele Ungariei, a fostu de fatia.

Presedintele Majlath anuncie, ca archiepiscopulu din Erlau Ios. Samassa fiindu bolnavu nu póte luá parte la siedintie.

Intâiulu objectu la ordinea dilei e raportulu comisiunei permanente de trei despre proiectulu de lege ce se referesce la inactivarea regulamen-tulu notarialu pre la 1 Augustu. Acestu proiectu se primesce fára desbatere.

Dintre proiectele de contributiune urméza la discussiune mai intâiu pro-iectulu despre darea de transportu. Comisiunea de 3 lu recomanda spre acceptare.

Mai intâiu ia cuventulu L. Szö-gyényi. Oratorulu indigitéza, ca cas'a de susu a cerutu dela ministrulu de finantie o espunere a stárei finantiali pentru a vedé, de suntu justificate pre-tensiunile ce facemu contribuentiloru prin impregiurările actuali. Totu-odata se cerú o caracterisare a politicei fi-nantiali ce urmáresce guvernulu pen-tru delaturarea stáriloru derangiate ce domnescu astadi. Ministrulu de fi-nantie intr'un'a din siedintiele mai re-centi a datu deslusirile posibile in ambe directiunile. Cas'a (de susu) si-a rezervatu dreptulu sa se pronuncie in desbaterea proiecteloru de contribu-tiuni, ca considera de ajunsu enuncia-tiunea ministrulu de finantie séu ba. Oratorulu trebuie sa constateze ca nu

s'au datu date positive, speciali si detaiate, totusi trebuie sa marturisca de alta parte, ca deslusirile câte s'au datu despre starea financiale de către ministrul de finantie, între impregiurările actuali sunt multiemitorie.

Guvernulu dechiarandu in modu resolutu, ca va tiené contu de principiulu crutiarei in totu punctulu, dara ca va apelá la casu de lipsa si la devotamentulu cetatieniloru, spre a satisfacé deobligamentele statului, a datu prin acést'a espressioné deplina situatiunei seriose, in care ne aflámu. Elu n'a datu ce e dreptu unu programu financiaru detaiatu, ci ministrulu de finantie a repetatu in genere ce au disu si ministrii de mai inainte, dara cine considera impregiurările nu va puté pretinde dela guvernulu sa-si substerna déja acum planulu seu financiaru. Spre a ne poté dá o judecata despre activitatea guvernului, trebuie sa asteptámu faptele lui.

Oratorulu acceptéza proiectele de contributiune, pentru ca densulu primesece nu numai diagnosea, ci si modulu de cura alu guvernului. Prognoze e consolatória, pentru ca unele medicamente voru avé unu gustu amar, voru produce in corpulu bolnavu o excitatiune, dara voru fi si spre ajutoriu.

Cont. Ferd. Zichy, intorcendu-se către antevorbitoriu, observa, ca dupa parerea sea nu se tiene de cadrulu desbateriloru dechiaratiunea, ca enunciatuniile ministrului de finantie sunt multiemitorie séu nu. De-si oratorulu pricepe ca cestiunea fiindu destulu de insemnata se poté discutá si a dóu'ora: totusi densulu nu poté privi proiectele de dare substernute de pórt'a, prin care trecendu vomu ajunge la reorganizarea financiaru nóstre. Ministrulu de finantie n'a substernutu unu planu suficientu nici macaru pre anulu curgatoriu, cu atât mai putienu pentru viitoriu.

Oratorulu espune situatiunea financiale si esprima parerea sea intr'acolo, ca nu vomu fi in stare sa acoperimu bugetulu cu cele 3—4 milioane ce voru resultá din proiectele de contributiune, si cu celelalte resurse. Erá mai bine, déca ministeriulu substerna mai întâiu unu programu gat'a si apoi sa pasiésca cu pretensiunile se inaintea legislativéi. Modulu acést'a erá corectu si parlamentar.

Trecendu la objectulu specialu alu desbateri oratorulu observa, ca contributiunea pentru transportu nu se recomanda nici in privinti'a nationalu-economica, nice din punctulu de vedere alu impartirii drepte a contributiuniloru. Cei ce o apera se provóca la tierile esterne, dara nu cugeta, ca stările nóstre nu se potú asemená cu ale acelor'a si déca ministrulu crede, ca darea in cestiune va aduce unu venit mare, se insiéla. Oratorulu nu voiesce sa respinga proiectele ce s'au presentatu camerei, ci considerandu critic'a stare actuala si sperandu ca cu reorganizarea administratiunei se va reformá si sistem'a de contributiune acceptéza darea de transportu de basa la desbatere speciale.

N. Vay e resolutu a primí proiectele de dare de base la desbatere speciale. De asta-data oratorulu nu cunósce medilóce mai acomodate decum suntu cele propuse de guvernulu. Fia-care contribuentu trebuie sa cugete, ca aduce sacrificie in interesulu tieréi, ca natiunea a luatú asupr'a sea sacrificiele din indemnulu liberu (?) cum se cuvine unui poporu ce are consciintia de sine. Firesce, ca trebuie sa i se dea garanti'a, ca sacrificiele aduse se voru întrebuintá intru folosulu poporului. Despre acést'a ve linistescu nesuntiele guvernului, de a radica contribuabilitatea cetatieniloru, a acelu guvernulu care esíndu din fusiunea a dóu'a partide mari va remané destulu tempu la carma pentru a executá reformele se.

Ministrulu Széll combate in detaiu observatiuniile lui Zichy. Oratorulu a

tienutu superfluu lucru sa chiarifice inaintea celoru „initiati“ cum suntu domni din cas'a de susu, starea financiale actuala cu cifre fiindu de ajunsu resultatulu finalu, pentru cá politicii din inalt'a casa sa cunósca, ca inmultirea veniteloru e indispensabila.

Cumca guvernulu voiá sa mérga in reductiuni pâna la estremele margini ale posibilului, s'a doveditu prin impregiurarea, ca elu indata la intrarea sea in oficiu a stersu 3 milioane in erogate. Acést'a s'a facutu in cadrulu bugetului de pâna acum; measurele ce invólva o schimbare a sistemului de pâna acum, guvernulu nu le poté marea inainte de a sosí tempulu pentru a precugetá si a statorí acele mesuri. Cátu de grea este executarea unei reforme sistematice, despre acést'a ne convinge destulu de chiaru istori'a reformelor de dare. In optu ani abia puturámu pune un'a dare de contributiune pre o basa nóua. In fine oratorulu spriginesce darea de transportu, care siguru nu va apasá comericiulu de grane, pentru ca ea preste totu face unu cruceriu pre maj'a portata cincidiecei mile.

Taverniculu cont. Cziráky nu se linistesece nici cu espunerile de astadi ale ministrului de finantie. Oratorulu nu din capritiu de a face opositiune a intetitu guvernulu sa dea unu programu chiaru de actiune, ci in interesulu tieréi. Promisiuni vage si casteluri de aur a promisú tóte guvernele, dara nici un'a dintre acele promisiuni nu s'au implinitu. Oratorulu la tóta ocaziunea a admonatu de asemenea procedere, dara n'a fostu ascultat. Astadi se face si cas'a magnatiloru responsabilu pentru peccatele trecutului, dara cu nedreptate. Cas'a magnatiloru a fostu totu-déun'a adusa intr'o stare de sfortia neresistibila, in care trebuiá sa consentia cu mesurile luate. Cum se tratéza acést'a camera? Indata ce ne exprimemu ingrigirile fatia de unu proiectu, ni se face de locu imputarea, ca impedecámu desvoltarea statului. Déca tacemu ni se dice ca suntemu impreuna de vina la peccatele comise. „Si ce face guvernulu?“ termina Cziráky cuventarea sea declamata cu mare emotiune — „elu ne dice sa asteptámu: Asteptati numai unu anu, dara acestu anu e fára sferisitu.“

Comitele supremu Tomcsányi se semte indatoratu a spune acelor'a, cari nu suntu in chiaru cu principiile partidei liberale, ca aceste principie suntu cunoscute in Ungari'a. Intre altii Fr. Deák le profeséza déja de 30 ani incóce. Pre câtu tempu tiena cert'a de statu aceste principie trebuiau sa céda consideratiuniloru de oportunitate, acum inse acelea se voru realisá mai cu inlesnire.

Mai vorbescu contii Em. Andrássy. Fel. Zichy si comitele supremu Perczel. Cei dintáiu combatu proiectulu consentiendu in tóte cu parerile lui Ferd. Zichy. Inainte de tóte trebuie consolidatu creditulu printr'o actiune chiara, ceea ce guvernulu nu face. Aici respunde Perczel, ca aducerea de sacrificie nóue si grele este mai acomodata pentru a probá tieriloru esterne, ca intr'adeveru avem cugetu seriosu sa ne regulámu bugetulu.

In urma se primesece bugetulu de basa la desbatere speciale.

† In siedinti'a casei reprezentantiloru dela 20 Aprile anuncié presiedintele mai multe intrate si se substernu mai multe raporturi, cari se voru pune la ordinea dilei la tempulu seu.

Ministrulu de finantie Col. Széll respunde la interpelatiunea lui Madarász in afacerea terminulu pentru negotiulu de lemne din valea Granu. Oratorulu relevéza, ca guvernulu abia cu putienu inainte a capetatu mâna libera. Nepotendu sa lase sa tréca terminulu favorabilu pentru vinderea si taierea lemmelor, guvernulu nu s'a

potutu tiené de terminulu de 28 dile indatinatu la licitatiune. Pentru cá sa nu intrevina vre-o restringere a liberei concurentie, terminulu s'a prolongitu dela 20 pâna la 27 Aprile, prin care mesura se voru delaturá tóte ingrigirile.

I. Madarász nu este multiemitu cu respunsulu datu, dara camer'a lu ia la cunoscentia cu o colosala majoritate.

Ministrulu presiedinte bar. Wenkheim dechiaru, ca vrea sa respunda la o interpelatiune a lui Irányi, care cere sa se impartasiésca camerei testulu juramentului oficialu alu ministriloru.

Respunsulu e scurtu cá si interpelatiunea. Relativu la juramentulu oficialu alu ministriloru observa ministrulu presiedinte, ca acél'a nu e statoritu prin nici o lege si ca ministrii depunu juramentulu dela 1867 incóce pre basea testului unui juramentu vechiu, prin care se deobléga densii, ca voru fi credinciosi Majestá-tiei Sele, voru eserciá legile, voru implini problemele ministeriali conformu dispositiuniloru legei si ca voru consultá in modu nepartialu si sinceru între tóte impregiurările.

Fiindu ca acestu juramentu cuprinde totu ce se poté cere dela unu ministru constitutiunali si responsabilu si nimicu, ce poté contrastá cu notiunile parlamentarie, ministrulu presiedinte dechiaru, ca nu e nice la tempu nice oportunu a face deslusiri mai departe camerei.

D. Irányi nu este multiamitu cu respunsulu datu, dara camer'a lu ia spre sciintia.

Ministrulu de comunicatiune T. Pechy respunde la interpelatiunea deputatului Nicoliciu in caus'a transportului de cereale rusesci. Dupa informatiunile ce le are, ministrulu afirma, ca s'au incheiatu unu cartelu nu pre viitoriu, ci pentru transportarea a 1,200,000 maji de gráu mestecat. Acést'a e o incercare, care, de va succede, dupa parerea oratorului, ne face sa ne tememu, ca se va reinnoi in viitoriu. Incercarea nu a fostu indreptata contr'a Ungariei, ci avea scopulu, ca intru câtu acum cerealele rusesci concureza in Helvet'a via Marseille cu cele ungueresci, sa concureze pre câtu va fi cu potintia si transportulu continentalu cu acestu transportu rusescu ce se face preste Marseille. Ministrulu facendu informatiuni, s'a convinsu ca de-si acést'a incercare este indreptata contr'a transportului marinu, a cáru consecuentie atingu Ungari'a, totusi elu a tienutu de lipsa a cercá, ca nu se potú capetá si pentru transportulu unguerescu atari favoruri si nu voru avé cum-va productele ungarie sa concureze cu cele rusesci sub conditiuni mai grele. In privinti'a acést'a ministrulu a primitu scirea positiva, ca drumurile ce posiedu cele mai lungi linii de transportu dau si transportulu ungaru atari favoruri, adeca productele nóstre voru primí acea tarifa, care o au si cele rusesci. Si la Austri'a s'a tramisú o adresa in acestu intielesu, de-si n'a sositu respunsulu, se speréza ca va fi satisfactoriu.

Camer'a ia respunsulu ministrului cu unanimitate la cunoscentia.

Ministrulu de finantie Széll substernu unu proiectu pentru prolongirea indemnatiiei inca cu o luna, adeca pâna la finea lui Maiu. Guvernulu ceruse adeca imputernicirea dela camera sa incaseze venitele statului fára de a avé unu bugetu. Se sperá atunci, ca legea de apropiatiune se va resolve pâna la terminulu cerutu, inse lucrulu s'a intardiatu, de acea ministrulu cere prolongirea.

La ordinea dilei urméza raportulu comisiunei de instructiune despre modificatiunile ce le-a facutu cas'a de susu in proiectulu despre pensionarea invetiatoriloru. Camer'a primesece modificatiunile si legea se va sanctiuná.

Vine la discussiune proiectulu de-

spre reducerea tribunaleloru de prim'a instantia.

Reportorulu Horanszki se restringe numai la recomandarea proiectului.

Ministrulu de justitia, intr'o cuventare lunga, arata, ca de vreme ce reducerea tribunaleloru nu semnifica si reducerea agendelor se nasce intrebarea, ca potú-se reduce judecatoriile la numerulu propusu in proiectu (64) mai alesu déca considerámu starea actuala a tribunaleloru.

Oratorulu afla ca se poté largi competinti'a judecatorieloru singulare. Interesulu justitiei cere acést'a. Pâna acum judecatoriile cercuali erau competente a decide controverse de datoria pâna la 300 fl.; competinti'a se poté estinde acum pâna la 500 fl. Afacerile cártiloru funduarie le prevedu cându tribunalele cându judecatoriile cercuale, o institutiune mixta acést'a, care nu se poté motivá. Aceste afaceri le potú provedé judecatoriile cercuali, cu unu personalu de manipulatiune bine studiatu, de asemenea voru puté notarii sa scada numerulu agendelor ce le au tribunalele, luându densii causale ereditarie, cari nu suntu strictu de o natura giudiciale. In acestu sensu ministrulu de justitia va substernu legislativei viitorie unu proiectu, de aceea reducerea tribunaleloru e motivata. Reductiunea tribunaleloru va urmá in 3 ani, in care tempu se voru inactivá reformele mai susu indigitate, cari suntu destinate a imputená agendele lor. Oratorulu recomanda in urma proiectulu.

A. Lázár aproba in principiu miciorarea tribunaleloru, dara se teme ca interesulu de partida, nepotismulu va stricá urmárele acestei reforme. Oratorulu cere intr'unu proiectu de resolutiune sa se amintésca pre nume acele 20 tribunale ce se lase afara in anulu cur.

Ios. Vidliczkay privesce proiectulu de lege din punctu de vedere alu politicei de justitia si afla defectulu organicu alu aceluia in impregiurarea, ca iéra se inauguréza unu provisoriu nou. Proiectulu e contr'a unei legi esistente si totusi creéza numai unu provisoriu. E unu lucru cutediatu, a dá ministrului imputernicirea la sistarea de tribunale. Oratorulu respinge proiectulu.

Ios. Papp primesece proiectulu, tienendu possibile unele reductiuni in bugetu, totusi se róga pentru modificarea acelu passu, care pronuncie punctele cardinali a legei despre potestatea giudiciale. Prin acést'a piere respectulu dinaintea legii.

Ministrulu de inter. C. Tisza inca impartasiesce temerile antevorbitorului, dara a trebuit sa-lu primésca din consideratiuni financiali. Oratorulu combate apoi mai multe objectiuni secundarie si asigura in urma, ca guvernulu a substernutu acestu proiectu pentru a esoperá crutiári in justitia.

P. Hoffmann acceptéza proiectulu si speréza ca guvernulu va procedé corectu in executarea lui conformu principiului parlamentar.

Ig. Helfj e contr'a si polemiséza cu Tisza.

Mai vorbescu referentulu si Csemeghi, care apera independinti'a si neamovibilitatea judecatoriloru si recomanda legea spre primire.

Desbaterea se va continuá neajungendu tempulu siedintii de astadi pentru toti oratorii insinuati la cuventu.

Diariulu ofic. in Nr. seu de Dumineca (11 Apr. c.) publica list'a notariloru publici numiti de ministrulu de justitia.

Noi impartasimu numai numele aceloru notari publici, a cároru statiune ofic. se afla in tienuturi locuite de románi.

In Abrudu: Ioane Trifanu (rom.) subjude la Câmpeni.

Aradu: Ioane Pausu (ung.) proto-notariu comitatului Carasiu. (Demetriu

Bonciu rom. adv. deputatu. Numirea va urmá dupa terminarea sesiunii camerei.)

Pesc'a: Victoru Szenles advocatu.
Siri'a: Arpadu Török advoc.

Beiusiu: Georgiu Horvatu (rom.) judecatoriu la tribunalulu de acolo.

Bistritia: Augustu Filtsch (sasu) subjude.

Giul'a: Barnaba Miskolczy adv.
Enopole (Borosiu-Ineu) Carolu Tessenyi, advocatu.

Brasiovu: Franz Linz (sasu) adv. (alu doilea nu e inca numitu.)

Székelyhid: Adrianu Lestyán (ung.) adv. protocolistu la catastru.

Desiu: Gratianu Túzes, subjude de Gherla.

Orestia: Leupold Nagy vice-notariu la judecatoria.

Hatiegu: Nicolau Bernárd, adv.
Clusiu: Rudolfu Schilling, adv. (alu doilea nu e inca numitu.)

Huedinu: Danielu Müller, adv. si protoc. la catastru.

Tergu-Muresiului: Iuliu Tomp'a adv.
Sighetu (Maramuresiu): Ioane Szilágyi procuratoru de statu acolo.

Mediasiu: Iosifu Maager, (sasu) adv. si concepistu la curtea de cassatiune.

Bai'a-Mare: Gavriila Stoll, advoc. si adjunctu de conceptu la tabl'a reg. din Pest'a.

Bescarecu: Demetriu Hadfy, adv.
Aiudu: Alessandru Folioviu, (rom.?) concepistu la ministeriulu de interne.

Careiu-Mare: Ludovicu Kereszt-szeghy, judecatoriu la tribun. de Bud'a, si Michailu Zanathy, viconotariu comitatului Satmariu.

Chichind'a-mare: Franciscu Ströbl, procuratoriu de statu acolo.

Billetu: Geza Simoniciu judecatoriu cercului, totu acolo.

San-Miclausiu-mare: Dr. Bell'a Kormos, secretariu la ministeriulu de interne.

Hatzfeld: Colomanu Gesztesy adv.
Sabiiu: Fridericu Gundhardt, fostu notariu publicu, si Carolu Schelker, adv. (amendoi sasi.)

Seleusiu-mare (Ugocia) Iuliu Nagy, adv. si notariu la judecatoria.

Oradea-mare: Ioane Pallay, protofiesu comitatului Biharia, si Colomanu Cianady, advocatu.

Salont'a-mare: Ioane Zilahy, adv.
Nyiregyháza: Iuliu Somogyi, vice-procuratoru de statu, totu acolo.

Vard'a-mica: Stefanu Santha, adv.
Oraviti'a: Aureliu Maniu, (rom.) advocatu.

Sighisior'a: Angustu Horsi'a, (rom.) advocatu si adj. de concep. la curtea supr. judec.

Rupea: Carlu Grosz, (sasu) adv.
Ghierla: Grigoriu Duh'a, adv.

Satmariu: Aless. Domahidy, fiscu la fiscalatulu financiaru de Satmariu.

Seghedinu: Aureliu Okruczky, adv.
Ving'a: Ludovicu Szatmáry, vice-fiscalu la judecatori'a de acolo.

Lipov'a: Bell'a Kreczmáry, subjude.

Turd'a: Alecsiu Érsek, adv.
Pretoriu: (Odorheiu.) Adolfu Gerich, adv. si fiscu scaunului.

Simleu: Nicolau Szenássy, adv.
Timisior'a: Mateiu Plausich, jude si Ioane Missiciu, (rom.) adv.

Zelau: Carolu Balogh, adv.
Biserica-alba: Michailu Niamesny, adv.

Panciov'a: Emeliu Novacovicu, advocatu.

Dev'a: Iosifu Sándoru, adv. si protocolistu la catastru.

Lugosiu: Michailu Besanu, (rom.) adv. deputatu (inca nepublicatu.)

Alb'a-Iuli'a: Petru Nemesiu, (rom.) adv. deputatu (inca nepublicatu.)

Versietiu: Iosifu Verzariu (arm.) jude cerc. in Timisior'a.

cuveni dupa dreptate, dara precum se vede din tota lista, dreptatea pentru romani este mesurata cu cumpen'a cea falsa. Se aude ca la Brasieu va fi numitu Vasiliu Domokos secretariu la curtea supr. de apelu. „Fed.“

Articolu de lege XXXV. din an. 1874

despre notarii publici regesci.

CAPU VI.

Compunerea documentelor.

(Urmare)

§ 80. Déca partea nu scie ori din intemplantu nu póte scrie, acést'a este a se insemná dimpreuna cu impregiurarea impedatoriá. In casulu acést'a se chiama doi martori, séu unu alu doile notariu publicu, in a caroru presentia partea trebuie sa puna pre documentu semnulu mánei sele, iéra unulu dintre martori séu si alu doile notariu subscrie numele pártii, si pre sine, cá pre subscrietoriulu numelui, sa se anumésca.

Déca unulu dintre martori séu persóna de incredere nu scie ori nu póte scrie: numele acéstui'a 'lu subscrie celalaltu martoru dupa regul'a mai susu atinsa.

§ 81. Partile potu provedé cu calitatea unui documentu notariu si documintele private ale loru astfelu, ca spre acestu scopu 'lu depunu la notariulu publicu, care apoi despre depunerea la protocolu si documentulu lu infra (brosiureza) la protocolu. Acestu protocolu dimpreuna cu documentulu depusu forméza originalulu despre negotiulu juridicu.

Unu documentu cá acést'a are valóre de documentu notariu numai in contr'a celoru interesati si a sucesoriloru la cari la depunere au intrevenu cá párti; — si numai de la tempulu intemplantu depuneri.

CAPU VII.

Facerea testamentelor.

§ 82. La testamentele ce suntu a se face prin notariulu publicu afara de recerintiele prescise pentru documintele notariale mai este de lipsa cá:

a) testatoriulu in persóna sa dechiare vointi'a sea ultima inaintea notariului publicu;

b) sub decursulu intregului actu neinteruptu sa fia de fatia doi martori, séu unu alu doile notariu publicu;

c) observarea regulorulu din acestu § sa se adeverésca in documentu.

§ 83. Déca notariulu publicu i se presentéza unu testamentu deschisu, cu acelu scopu ca acél'a sa fia radicatulu la valóre de documentu publicu, afara de recerintiele prescise pentru documintele notariale, suntu a se observá inca si urmatoriele:

a) testamentulu numai dela atare parte se póte primi, carea scí scrie si ceti in limb'a documentului, si documentulu lu-a scrisu cu mân'a sea propria, — despre ce notariulu publicu trebuie sa se convinga;

b) partea este datoriu in persóna a presentá notariului publicu testamentulu in presentia a doi martori ori unu alu doile notariu publ. si cu acea dechiaratiune apriatá, ca in acél'a se cuprinde ultim'a sea vointia;

c) despre intregu actulu este a se face protocolu, la care trebuie sa se alaturedie testamentulu presentatu, insemnandu-se ca regulerele acéstui § s'au observatu. Despre testamentele inchise (sigilate) dispunu regulerele privitorie la deposite.

§ 84. Notariulu publicu despre primire estradá pártii o recunoscintia si testamentulu lu pastréza in locu siguru.

Partea inse póte si sa iee la sine indata testamentulu. Déca mai tardiu doresce predarea acélu'a: acést'a numai la cererea plenipotentiatului seu provediutu cu plenipotentia legalisata deadreptulu spre scopulu acést'a.

Despre restituire se face protocolu.

Testamentulu prin restituire nu-si perde calitatea sea de documentu notariu, déca acél'a se pastréza neschimbatu si nevatematu; dreptu aceea notariulu publicu este datoriu cu ocaziunea predárii a-lu chiarificá

pre testatoriulu si in documentulu notariu facutu despre restituire a mentiuná acést'a.

§ 95. Indata ce vine la cunoscintia notariului publicu, ca s'a deshisu ereditatea dupa atare persóna, a cárei testamentu se pastréza la elu in originalu — este datoriu a-lu substerne judetiului competente spre publicare, de si interesatii nu s'aru fi presentatu inca, ori n'au solicitatu substernerea.

Publicatiunea se intemplantu indata in presentia notariului publicu; iéra testamentulu dupa ce o copia autentica s'a alaturatu protocolulu de publicatiune, se predá notariului publicu spre pastrare ulterioara.

§ 86. Déca voiesce a-si revocá testamentulu prin unu documentu publicu, — servescu de cinosura regulerele §-lui 82, 83.

Déca testamentulu revocatu s'a facutu totu prin acelu notariu publ. — revocarea este a se insemná pre documentulu notariu facutu dintru inceputu, iéra déca se referesce la unu testamentu predatu in scrisu, — se insemná pre acestu testamentu.

§ 87. Regulerele acéstui capu se aplica si la codicili si la contractele de eredire.

CAPU VIII.

Certificate.

§ 88. Notariulu publicu numai despre faptele si impregiurárele atinse in acést'a lege póte estradá certificate.

A) *Legalisarea copiiloru documentului publicu.*

§ 89. Notariulu publ. este detoriu a asemená cu esactitate copi'a legalisanda cu originalulu, si déca afla, ca acestu din urma este ruptu, crucificatu ori in alta privintia suspiciosu, séu déca in acél'a descopere vr'o corectura, (radietura) stergere, ori adaugere, precum si déca copi'a cuprinde in sine numai unele puncte ale originalului: este datoriu a le memorá aceste ori la finea copiei in notitia deosebita, ori in clausul'a de autentificare.

In clausul'a de autentificare se notéza totodata, déca copi'a s'a descrisu dupa originalu, dupa expeditiune, ori dupa copi'a autentificata; mai departe anumesce deregatori'a séu persóna la care existe originalulu dupa propri'a sea convingere ori dupa asertiunea pártii, séu celui ce i a presentat'o. Acést'a clausula atestandu-se, ca copi'a este conforma cu originalulu presentatu o subscrie notariulu publicu cu mân'a sea propria si o provede cu sigilulu seu oficiale.

Déca copi'a legalisanda are mai multe côle: are a se observá si aici ordinatiunea § lui 66.

B) *Legalisarea estraselorulu din cártile comerciale si de afaceri.*

§ 90. La legalisarea estraselorulu din protocoále (cártile) comerciale si de afaceri, notariulu publicu compara estrasulu cu positiunile respective ale protocolului originalu si totodata esamina: déca protocolulu este provediutu cu recerintiele, ce se pretindu prin lege pentru autenticitate, si déca acést'a se póta in modulu prescisu prin lege, ori bá.

Déca in acést'a privintia nu se afla vre-o gresicla, clausul'a de legalisare o scrie pre estrasulu, insemnandu, ca estrasulu s'a aflatu intru tóte conformu cu respectivele positiuni ale originalului, si ca protocolulu este provediutu cu recerintiele legale stabilite pentru autenticitate, si ca acél'a se póta in modulu prescisu in lege.

C) *Traducerile.*

§ 91. Notariulu publicu póte face traduceri in acele limbi, pentru cari in decretulu seu de numire ori mai tardiu este indreptatitu, si despre precisiunea traducerii póte estradá adeverintia.

Traducerea ori se scrie pre originalu, ori se brosiuréza la documentu, aplicandu-se regul'a §-lui 66.

Notariulu publicu este datoriu a atestá la finea traductiunei, ca aceea consuna cu originalulu, acést'a a o subscrie cu mân'a sea propria espunendu loculu, si tempulu legalisárii, si a o provedé cu sigilulu seu oficiale.

D) *Legalisarea subscrierilorulu.*

§ 92. La legalisarea subscrierei numelui este de lipsa, cá partea ori sa-si subscrie numele la documentu inaintea nota-

riului cu mân'a sea propria, ori déca subscrierea s'aru fi intemplantu mai inainte sa o recunósca de a sea propria.

Clausul'a de legalisare, cu provocare la numerulu actului, se scrie pre documentulu originalu, avendu a se pune langa subscrierea notariului publicu si sigilulu seu oficiale.

§ 93. Déca notariulu publicu nu prícepe limb'a pártii, legalisarea se intemplantu, cu intrevinerea unui interprete juratu.

E) *Adeverintia despre tempulu presentárii documentului.*

§ 94. Tempulu presentárii documentului se intemplantu astfelu, ca notariulu publicu, anumindu persóna, insemná pre documentu loculu, anulu, lun'a, diu'a si, déca partea pretinde, si ór'a, in care s'a intemplantu presentarea. Acést'a adeverintia o subscrie cu mân'a sea propria si o provede cu sigilulu seu ofic.

F) *Adeverintia despre vietuire.*

§ 95. Notariulu publicu póte dá adeverintia despre vietuirea cui-va, déca partea respectiva se presentéza in persóna inaintea lui. Adeverintia se intemplantu astfelu, ca notariulu publicu, anumindu partea, insemná pre documentu presentarea pártii, loculu, anulu, lun'a, diu'a, si déca partea pretinde, si ór'a presentárii sele. Acést'a o subscrie cu mân'a sea propria si o provede cu sigilulu ofic.

G) *Legalisarea decisiuniloru adunáriloru generale ori particulare (a districtului).*

§ 96. Pentru legalisarea decisiuniloru congregationale ori particulare (comitetu, directiune) ale societátilorulu de actiuni ori ale altorulu insotiri, notariulu publicu, déca este recercatu spre acést'a insemná cu punctualitate in protocolu loculu si tempulu adunárii, mai departe decisiunile luate si dechiaratiunile esentiale, mai vertosu acele, cari potu fi deceditorie la dejudecarea legalitáti procederei.

Protocolulu se subscrie prin presie. dinte si inca prin alti doi membri.

Identitatea persónelorulu memorate in punctulu precedentu numai atunci'a este a se atestá in protocolu, incátu acést'a s'aru aflá de lipsa. Déca nu s'a facutu astfelu de adeverintia: notariulu publicu nu este responsabilu pentru identitate.

Adeverintia trebuie sa se estinda asupra intregu cuprinsului protocolului.

(Va urmá)

Varietáti.

* * * *S'au furatu* Luni sér'a spre Marti dela croitoriu S. trei bucati reverende scurteica de catifea négra cuptusita in maneci cu metase rosia, o haina cafenea deschisa in colóre, o blusa de pompeieri de tibu albastru cu garnituri de tibu rosu si de borte de firu de aur, o jaceta de atlasu negru fára maneci, o parechie de stiblete albe. Unu cilindru (pelaria) negru cu inscriptiunea: „Edelmann in Wien“, o pelaria négra de pesla (vechia.) Unu cofferu de mana cu inscriptiunea Walter Prooff (cá semnu de osebitu pre cofferu este o varga de resina négra.)

Politi'a cercetéza dupa obiecte si dupa furi. Pána cându scriemu aceste sire inca n'amu potutu aflá sa le fia datu de urma.

* * * *(Munificentia vice-regelui Egiptului).* — Se scie munificentia vice-regelui Egiptului, rege forte generosu. Eata unu esemplu: Fi'a generalului Shermann s'a maritatu de curendu dupa locotenentulu de marina Fitch, si vice-regele i-a facutu unu presentu splendidu, unu cadou de nunta ce consista intr'o gatéla de diamante de o valóre de 750,000 fr. Generalulu Shermann a vediutu pre Kediv la 1873 si i-a datu pretiose consilie pentru reorganizarea armatei egipte. Dupa cum se vede, generalulu n'a avutu a face cu unu ingratu.

* * * *Unu nou aparatu de asiguranti'a vietiei.* — Capitanulu Boyton din Angli'a a inventatu unu aparatu, cu care

a trecut prin La Manche dela Dover la Calais.

Aparatul se compune dintr'o seria de perinutie de cauciucu ce iau form'a corpului si se umple cu aeru dupa vointia; ochii, nasulu, gur'a suntu singure espuse la aeru si apa. Cá incaltiaminte o singura opinca ficsata cu dóue curele. La talp'a de lemnú fôrte grósa este ficsatu unu tubu de feru albu, in care intra miculu catartu ce pórtá pandi'a, positiunea capitanului fiindu mai totu-déun'a orisontala. Spre a-si activá mersulu, capitanulu intrebuintiéza o vésla mica cu dóue capete, care ii servece in acela'si tempu de cárma, si in fine, cându ventulu e favorabilu, o pandia înalta de 1 metru si lata de 50 centimetre. Elu ia cu sine unu sacu ce contine provisiuni, câte-va piscoturi, o butilia cu rachiu. Unu ciasornicu, o busola, o ochiana, alaturea unu cutitiasiu americanu, la gátu unu porto-voce si o siueratóre, in fine e provediutu cu rachete pentru semnale; eata armamentulu seu.

Capitanulu si-a experimentatu dejá aparatulu la Cowes (insul'a Wight), in presentia reginei Angliei.

Regin'a, pre vaporulu Albert'a a primitu pre capitanu Boyton imbracatu in aparatulu seu.

Capitanulu Boyton dupa acea s'a datu josu si a intratu in apa la 150 metrè mai departe. Atunci a radica tu o pandia si s'a indreptatu spre Alberta cu o fôrte mare rapediciune. Diuarele englese spunu ca in tempulu trecerei, a datu drumulu unui porumbelu caletoriu; apoi s'a ocupatu cu unu ciocanu si unu toporu, a constrúit o pluta cu scânduri asiediate anume in apele portului.

Dupa ce terminá acésta lucrare, a scosu din saculu plutitoriu cu care erá provediutu unu cutitu, o furculitia, o farfuria, vinu si provisiuni de gura, a asiediatu aceste obiecte pre pluta ce-si construisse si a inceputu a manca cu aceeași comoditate cá pre uscatu. Dupa ce a aruncatu mai multe rachete, a fumatu tigare, si a deschisu umbrela, si a cetitu diuariulu, de si apele din portu erau fôrte agitate in acelu momentu.

Regin'a a urmaritu tóte acele diferite evolutiuni cu celu mai viu interesu, si a felicitatu caldurosu pre d. Boyton, cându s'a suitu inapoi pre Albert'a.

La 11 Aprile diminéti'a d. Boyton a parasitu Dover si s'a aruncatu in mare. Unu micu vaporu, in care erau amicii sei gat'a a-i dá ajutoriu si purtandu semnale de nópte spre a-lu orientá pre cale, lu urmá la câte-va metre.

Elu spusese ca caletori'a sea prin La Manché va durá 15 óre, si a sositu la Boulogne la 6 óre sér'a. Fiindu ca curentii lu impedecau de a se indreptá spre Boulogne, pilotulu Méquin l'a silitu a se urcá pre vasu. Aparatulu seu erá in stare buna. Succesulu incercárei fu complectu, d. Boyton erá sanatosu.

* * * Diarele din New-York publica nise telegrame, cari dau amenunte despre teribilele efecte ale unui cutremuru care a produsu mórtea unui mare numeru de persoane si au causatu pierderi imense in Mexico.

Vineri, 11 Februare, la 8 óre sér'a, o sguduitura puternica s'a simtitu in capital'a Guadalaxarei. Ea erá insoțita de unu straniu sgomotu subteranu. Aerulu erá inabusitoriu. Pamentulu sa miscá sub picioare si oscilá. Acést'a durá 10 secunde. Tóte constructiunile au fostu sguduite. Se pareca ca pamentulu se va cufundá. Poporatiunea, cuprinsa de o spaima nebuna, fugea in tóte pârtili si se gramadea in piatie, in gradini si in tóte locurile neacoperite. Unu mare numeru de edificii a suferitu fôrte multu, între cari institutul, capel'a Notre Dame-de-Lorette, capel'a dela Merced de Jésus, etc. La penitenciaru o aleie boltita s'a despartitu in doue, asemenea si unu turnu alu catedralei.

A dóna di, telegrafulu a anuntiatu ca tóte orasiele spre vestu pâna la Leonu, spre Nordu pâna la Chalchuhune, spre Sudu pâna la Zencoalyo, in fine spre Ostu pâna la Oceanulu pacificu, au simtitu cutremurulu cu o intensitate mai mare séu mai mica si mai cu séma acelea ce suntu in vecinatatea vulcanului dela Caboruco, La San-Cristobalu, mai tóte casele din orasiu au cadiutu. Pâna la 15 séu 16 Martiu se numerau 70 morti scosi de sub ruinë afara de cei raniti si sluiti. Orasiulu n'avea de cátu 800 luuitori. Se póte dice ca a incetatu de-a esistá. Numai este de cátu o gramada de ruine. Familiile cari au scapatu stau in câmpie la adapostulu arboriloru. La pornirea ultimelor noutáti, se audiau inca gemete esíndu din sinulu ruineloru. E cu neputintia a numerá tóte victimele. (Romanulu.)

Revista economica.

✕ *Cerculatiunea aurului.* Sub acestu titlu „Press'a” vienesa ne dá urmatoriu raportu interesantu: In anulu 1874 Angli'a a importatu auru in valóre de 14 $\frac{1}{4}$ milióne puncti sterlingi si-a esportatu 10 $\frac{1}{6}$ milióne. Cu tóte inse ca dupa cum se vede importulu a intreputu esportulu cu 3 $\frac{1}{2}$ milióne, fabricatiunea banței de Londr'a a avutu o scadere de preste unu milionu puncti sterlingi. Acést'a suma de scadere dimpunea cu cele 3 $\frac{1}{2}$ milióne a fostu dara alocata afara de banca pre la particulari séu banci private, ori a fostu esportata prin contrabanda. Dela an. 1871 pâna la 1874 in tóta Europ'a s'au importatu 41 $\frac{3}{4}$ milióne puncti sterlingi. Din acést'a suma Germani'a preste totu s'a folositu de 54 $\frac{9}{10}$, ceealalta suma in mare parte apartiene Franciei.

✕ *Venitulu vamalu alu monarchiei austro-ungare dela an. 1870 pâna la 1874 arata urmátorele cifre:* in an. 1870 20 $\frac{1}{4}$ milióne fl. 1871 24 mil. 1872 27 mil. 1874 20 $\frac{1}{4}$ milióne. In anulu din urma celu mai mare venitu vamalu l'a trasu monarchi'a din productele coloniale, cari au produsu 7 milióne; articoli de pâna 3 mil. si vitele 1 $\frac{1}{2}$ milionu. Mai tare a scadiutu venitulu productelor metalice si anume acestu venitu dela 4,800,000 fl. s'a redusu la 1 Milionu.

✕ *Espositiune internatiunala de orticultura.* Dela 25 Aug. pâna la 26 Sept. anulu curentu va avé locu in Köln, pre localitatea numita „Flora”, sub patronagiulu imperatesei si a principelii ereditariu a Germaniei, o mare espositiune de orticultura (gradinaritu). La acést'a espositiune voru fi admise tóte soiurile de legumi si arbori fructiferi, afara de viti'a de viia, care va fi eschisa din caus'a grasárei phylloxerei; afara de aceste voru fi espuse si diferite modeluri de instrumente, masine, zidiri s. a. referitória la gradinaritu. Comissiunea espositiunei va fi compusa din ómeni speciali indigeni si straini. Pentru procurarea si sortitur'a objectelor menite pentru espositiuni este alocatu unu bugetu de 77,500 fl. Lamuriri mai detaliate se potu procurá dela „General-Comitée für die intern. Gartenbau-Ausstellung in Köln.”

✕ *Academ'i'a de agricultura din Vien'a,* dupa cum sustienu scirile cele mai recente, se va completá inca cu o facultate de silvicultura. In acestu casu academi'a de silvicultura din Maria-bunn se va desfiintá.

✕ *Câile ferate din Russi'a* voru luá o nóua intindere de vre-o 1000 werste (miluri rusesci). Anume, unu comunicatu oficialu mai recentu face cunoscutu, ca guvernulu rusescu aru fi datu concessiune pentru o asemenea dimensiune de linii ferate. Aceste li-

nii, asiá dicendu fára esceptiune, tóte voru fi dirijiate spre Siberi'a si abiá numai o minima parte din ele voru fi indreptate spre sudu. Guvernulu inse a declarat, ca pentru aceste linii nu va acordá garantia, decátu pre tempu de 15 ani. Acést'a impregiurare le-a produsu concesionariloru o considerabila dificultate intru procurarea baniloru necesari; astfeliu densii de presinte negociaza prin Frankfurt si Londr'a, pentru a-si complaná trebuintiele financiare.

✕ *Cestiunea Portiei de feru* preocupa inca in modu seriosu pre guvernele din Budapest'a si Vien'a. Dilele aceste s'au intrunitu la Vien'a reprezentantii ministerieloru de resbelu si esterne din Budapest'a, a ministeriului de interne din Vien'a si a societátiei de navigatiune dunaréna austriaca, pentru a se consultá asupr'a acestei cestiuni. Resultatele acestoru consultatiuni ne suntu inca necunoscute.

✕ *Scirile dela 14—20 Aprile st. n.* din diferitele pietie mari ale Europei ni anuntia, ca cerealele suntu fôrte slabu cautate si pretiurile fôrte putienu avantagióse pentru agricultori. Acést'a între altele se póte atribuí si pasciloru jidovesci serbate chiaru in dilele aceste, fiindu lucru sciutu, ca jidovii camu pretutindenea se abtieniu dela ori-ce negotiu séu altu lucru in dilele de serbatori mari ale loru. *Pretiurile in piati'a Budapestei* au fostu urmátorele: gráulu 4 fl. 60. cr. 5 fl. 5. fl. 40 xr. dupa calitate; secar'a 3 fl. 50—55 xr.; orzulu 2 fl. 60—65 xr.; ovesulu 2 fl. 15—25 xr.; cucuruzulu 3 fl.—3 fl. 20 xr. galét'a austriaca. *Raporturile oficiale* din diferitele pârtili ale Ungariei, publicate in diarulu oficialu, constata, ca dela 1 Aprile in cele mai multe pârtili atátu de dincolo de Dunare si Tis'a, cátu si de dincóce, tempulu s'a arátatu destulu de favorabilu recoltei si cu deosebire sematurile de tótna promitu o róda pré buna. In Transilvani'a Aprile ni-a c'amú pecalitu. Pâna mai ieri alaltieri amú avutu unu tempu friguros si ploii partiale amestecate cu ometu. Cu tóte aceste recolte de tótn'a promite resultate imbucurátorie. Lucrulu de primavéra abiá s'a inceputu de câte-va dile. — *Comerciulu de porci* in piati'a din Steinbruch dilele din urma a fostu destulu de bunu, cu tóte ca numai porcii ingrasati au avutu cautare; acesti'a cantarindu-se s'au vendutu cu câte 30—34 $\frac{1}{2}$ xr. puntulu. Celu mai mare importu in piati'a din Steinbruch dilele din urma s'a facutu din Serbi'a (2960 porci), din Banatu (1800), din Transilvani'a (230), din Romani'a (70). *Comerciulu de lâna* septamán'a trecuta a avutu putiena vendiare in piati'a Pestei. S'au vendutu numai vre-o 200 maji, cu câte 85—95 fl.; cea mai ordinara cu 42—45 fl. *Lân'a rafinata* de calitate mediocra s'au vendutu vre-o 50 maji cu câte 130—150 fl. — *Vendiarea de vite cornute* au arátatu urmátorele pretiuri: 135—380 parchi'a de boi; 125—240 parchi'a de vaci sterpe; 80—190 fl. vac'a cu lapte.

✕ *Sabiiu 23 Aprile n.* Grán 4 fl. 27 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecat, 3 fl. 73 xr. cualit. infer.; secar'a 2 fl. 80 xr. pâna 2 fl. 53; orzu 2 fl. 67; ovesu 1 fl. 87 pâna 1 fl. 60 xr.; cucuruzu (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 47 xr. galét'a austriaca.

✕ *Canep'a* 10—20 fl. maj'a. *Linte* 7 fl. 33 xr.; mazarea 5 fl. 33 xr., Fasolea 6 fl. — xr.

✕ *Fenu legatu* — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie ungi 60 xr., scurte 50 xr, maj'a.

✕ *Lemne de foc* 8—9 fl. stang. austr. *Carnea de vita* 16—20 cr. p., de porc 20—24 xr. *Unsóra* 79 xr. pâna la 1 fl. — cup'a.

Nr. 81/1875.

Edictu.

Pre care Mari'a Lazaru Mateiu maritata Vasiliu Stoicanu din Cristianu scaunulu Sabiului, de tempu mai in-

delungatu prebegita, fára a se scí loculu petrecerei ei, se indetoreza cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia computandu, negresitu sa se presenteze inaintea forului matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu intentatu asupr'a-i de barbatulu ei, se va otari si in absenti'a ei.

Sabiiu 11 Aprile 1875.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopresbiteratului tract. (1—3) Sabiului I.

Anunciu.

✕ **Cas'a Nr. 12 strad'a pelariloru (Lederergasse) este de vendutu din mâna libera sub conditiuni favorabile. Informatiuni mai de aprópe se dau in piati'a mica Nr. 11 etagiulu primu.** (1—2)

✕ **Neincungiuratu de lipsa la economi'a de vite**

Pravuri de Transilvani'a pentru cai si vite cornute.

Pregatite din celea mai aprobate medilóce de casa, corespondietérie relatiuniloru nóstre economice si pusetiunei tieriei nóstre, cari atátu cá medilocu de cura, cátu si cá medilocu preservativu nu aru trebú sa lipsésca la nici unu economu adeveratu.

Pentru cai:

Contr'a ciumei, sioreceloru si altoru bóle periculóse, precum: caturhoe'a organeloru de respiratiune, catarhoe'a de stomachu, nemistuire, colica, tusa, marasma (Abmagerung) preste totu, contr'a celoru mai decidietérie bóle; mai departe servecu pravurile acestea la calu spre crescerea frumósa si-lu sustienu sanetosu si infocatu.

Pentru vite cornute:

Contr'a deosebiteloru aprinderi si alte bóle, precum: flatu lentia si colica, mai departe la vaci, déca dau lapte putienu si slabu, contr'a marasmei (Abmagerung), contr'a apetitului perdutu si cu deosebire la vitele de ingrasiatu.

1 Pac. à $\frac{1}{4}$ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à $\frac{1}{2}$ Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru oi.

Unu obiectu neapratu de lipsa in economi'a rationale de oi, preparatu din cele mai aprobate si practice medilóce de casa, celu mai bunu medilocu de cura si preservativu contr'a bóleloru epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum: Genuriu vermele de plamana (Lungenwurm), calbéza, clorose'a (Anaemie Bleichsucht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe restitue apetitulu perdutu si vindeca tóte bólele de stomachu si a organeloru din launtru s. a. m.

1 Pac. à $\frac{1}{4}$ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à $\frac{1}{2}$ Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru rimatori.

Celu mai aprobatu medilocu de cura pentru rimatori. Curéza diarhoe'a, colic'a, branc'a, precum si feluritele aprinderi. — E de mare folosu si pentru rimatorii de ingrasiatu fiindu ca face apetitu si totu-odata si ingrasia.

1 Pac. à $\frac{1}{4}$ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à $\frac{1}{2}$ Cilo 60 cr. v. a.

Depositulu principalu de espiditiune la ALBERTU VACSHMANN, apotecariu in Borgo-Prundu. (Transilvani'a) mai departe in depositu: in Sidisióra la I. B. Misselbacher et fii, in Clusiu la Carolu Hutflesz, in Muresiu-Osorheiu la Mat Bucher, si in Bistritia la G. M. Textorisu.

(2—3)